

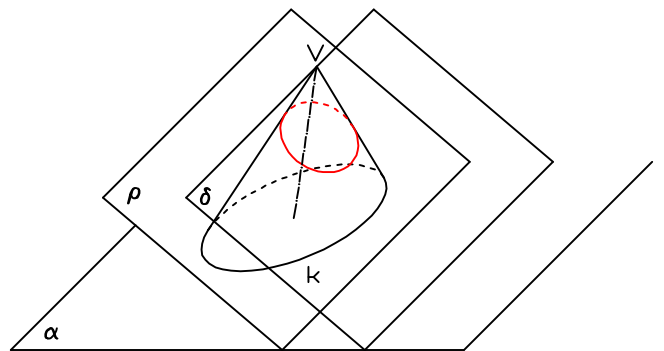
KP – ŘEZ KUŽELE

Je dán kruhový kužel s vrcholem V a rovina ρ , která neprochází vrcholem V .

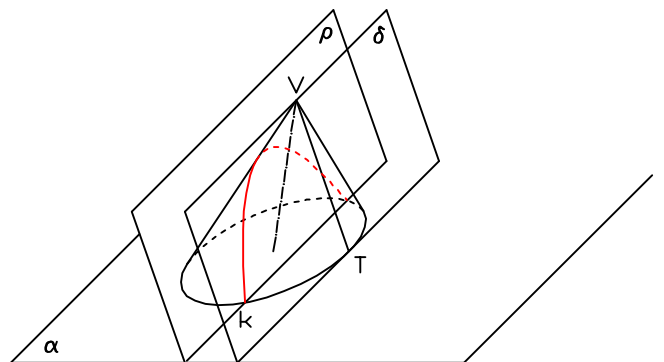
Průnikem příslušné kuželové plochy s rovinou ρ je kuželosečka. O jakou kuželosečku se jedná, zjistíme pomocí tzv. vrcholové roviny.

Vrcholová rovina δ je rovina, která prochází vrcholem V a je rovnoběžná s rovinou ρ .

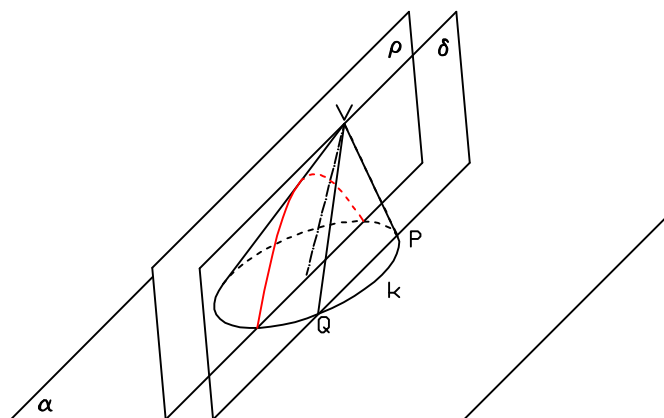
1. Vrcholová rovina δ a podstavná kružnice k nemají společné body. Průnikem kuželové plochy s rovinou ρ je **ELIPSA** (může být i **KRUŽNICE**).

2. Vrcholová rovina δ a podstavná kružnice k mají společný jeden bod T . Vrcholová rovina δ je tečná rovina kuželové plochy. Rovina ρ je rovnoběžná s přímkou VT , tj. průsečík VT a ρ je nevlastní bod. Průnikem kuželové plochy a ρ je **PARABOLA**.

3. Vrcholová rovina δ a podstavná kružnice k mají dva společné body P, Q . Rovina ρ je rovnoběžná s přímkami PV a QV , tj. průsečíky PV a QV s rovinou ρ jsou nevlastní body. Průnikem kuželové plochy s rovinou ρ je **HYPERBOLA**.

Pokud rovina ρ neprochází vrcholem kužele a průnik s kuželem je neprázdný, je mezi podstavou a řezem kužele rovinou ρ vztah prostorové kolineace:

Střed kolineace = vrchol kužele V

Osa kolineace = průsečnice roviny podstavy a roviny řezu ρ

Dvojice odpovídajících si bodů : bod K podstavné kružnice, který neleží na ose $\leftrightarrow$ průsečík K' přímky KV s rovinou ρ

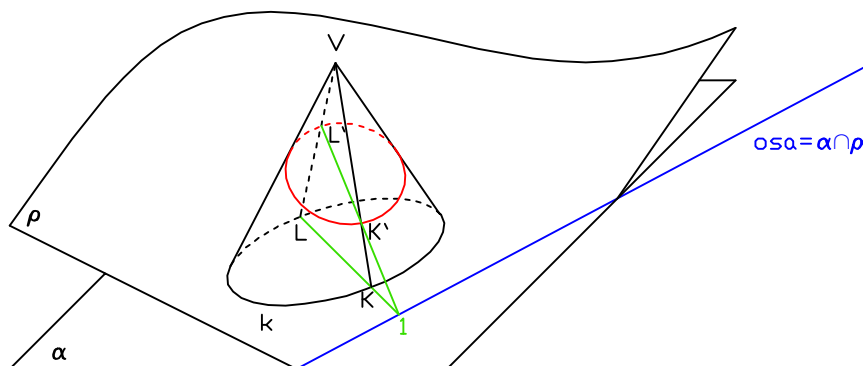
Zobrazujeme-li kužel a jeho řez rovinou ρ ($V \notin \rho$) v rovnoběžném promítání, využíváme středovou kolineaci v rovině, která je vlastně "obrazem" prostorové kolineace (rovnoběžným průmětem prostorové kolineace):

Střed kolineace = průmět vrcholu kužele V

Osa kolineace = průmět průsečnice roviny podstavy a roviny řezu ρ

Dvojice odpovídajících si bodů = průmět bodu K podstavné kružnice (K neleží na ose) $\leftrightarrow$ průmět průsečíku K' přímky KV s rovinou ρ .

Toto nefunguje vždy. Pokud nastanou některé speciální případy (například v rovnoběžném promítání je obrazem podstavy úsečka nebo obrazem roviny řezu je přímka), nelze kolineaci použít.

ZADÁNÍ – KUŽEL

- ① Zadání: A4 na výšku, KP: 0 [7;14] , $\omega=135^\circ$, $q=4/5$
Je dán rotační kužel s podstavou o středu $S[5;6;0]$ a poloměru $r=5$ v půdorysně $\pi(x,y)$, bod $V[5;6;10]$ je vrchol (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku).

Zobrazte řez kužele rovinou ρ ($9;^\infty;6$). Je-li průniková křivka příslušné kuželové plochy a roviny ρ elipsa, sestrojte osy jejího obrazu. Sestrojte body řezu na obryse a stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).

- ② Zadání: A4 na výšku, KP: 0 [7;14] , $\omega=135^\circ$, $q=4/5$
Je dán rotační kužel s podstavou o středu $S[5;6;0]$ a poloměru $r=5$ v půdorysně $\pi(x,y)$, bod $V[5;6;10]$ je vrchol (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku).

Zobrazte řez kužele rovinou ρ ($K;L;M$), $K[9;7,5;0]$, $L[0;12;0]$, $M[0;0;6]$. Je-li průniková křivka příslušné kuželové plochy a roviny ρ elipsa, sestrojte osy jejího obrazu. Sestrojte body řezu na obryse a stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).

- ③ Zadání: A4 na výšku, KP: 0 [5;16], $\omega=120^\circ$, $q=2/3$
Zobrazte rotační kužel s podstavou o středu $S[8;8;0]$ a poloměru $r=7$ v půdorysně $\pi(x,y)$, bod $V[8;8;13]$ je vrchol. Přímkou $p=RQ$, $R[3;6,5;4]$, $Q[8;9,5;0]$ proložte rovinu ρ tak, aby řezem příslušné kuželové plochy byla parabola.

Zobrazte řez kužele rovinou ρ , sestrojte body řezu na obryse, stanovte viditelnost.

Pozn.: Vyberte tu rovinu ρ , která protíná osu x v její kladné části.

- ④ Zadání: A4 na šířku, KP: 0 [12;5] , $\omega=150^\circ$, $q=2/3$
 Je dán rotační kužel s podstavou o středu $S[8;0;8]$ a poloměru $r=7$ v nárysně $\nu(x,z)$, bod $V[8;13;8]$ je vrchol (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku). Dále je dána přímka $p=AB$ $A[1;0;0]$, $B[8;0;9,5]$.

Přímkou p proložte rovinu ρ tak, aby řezem příslušné kuželové plochy touto rovinou byla parabola. Sestrojte body řezu na obryse, stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).
 Pozn.: Vyberte tu rovinu ρ , která protíná osu y v její kladné části.

- ⑤ Zadání: A4 na šířku, KP: 0 [12;6] , $\omega=150^\circ$, $q=2/3$
 Je dána rotační kuželová plocha s řídicí kružnicí k o středu $S[8;0;8]$ a poloměru $r=7$ v nárysně $\nu(x,z)$, bod $V[8;8;8]$ je vrchol. Zobraďte část plochy omezenou rovinami ν a $\alpha(\infty;16;\infty)$ (sestrojte tečny z bodu k elipsám a body dotyku).

Zobrazte řez části kuželové plochy rovinou $\rho(10,5;\infty;\infty)$, stanovte viditelnost.

- ⑥ Zadání: A4 na výšku, VP: 0 [13;15] , osa z svislá, $\omega=150^\circ$
 Je dána kuželová plocha s řídicí kružnicí k o středu $S[6;6;0]$ a poloměru 6 v půdorysně $\pi(x,y)$. Bod $V[7,5;7,5;7]$ je vrchol plochy. Zobraďte část plochy mezi rovinami π a $\alpha(\infty;\infty;14)$, plochu doplňte kruhy s okrajovými kružnicemi k v půdorysně a $\bar{k}(\bar{S},6)$ v rovině α .

Zobrazte řez části plochy (i s kruhy) rovinou $\rho(11;70;80)$, stanovte viditelnost.

⑦ Zadání: A4 na šířku, KP: 0 [6;2] , $\omega=315^\circ$, $q=1$
PODHLÉD!

Je dán kosý dutý kužel s podstavou o středu $S[5;0;6]$ a poloměru $r=5$ v nárysně $\nu(x,z)$, bod $V[3;13;6]$ je vrchol (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku).

Zobrazte řez kužele rovinou $\rho(25;10;16,5)$.
Sestrojte body řezu na obryse a stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).

⑧ Zadání: A4 na výšku, KP: 0 [10;10] , $\omega=135^\circ$,
 $q=5/6$

Je dán rotační kužel s podstavou o středu $S[6;6;12]$ a poloměru $r=5,5$ v rovině α rovnoběžné s půdorysnou $\pi(x,y)$, vrchol leží v půdorysně (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku).

Zobrazte řez kužele rovinou $\rho(11;^\infty;10)$. Je-li průniková křivka příslušné kuželové plochy a roviny ρ elipsa, sestrojte osy jejího obrazu. Sestrojte body řezu na obryse a stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).

1

Zadání: A4 na výšku, KP: 0 [7;14] , $\omega=135^\circ$, $q=4/5$
Je dán rotační kužel s podstavou o středu $S[5;6;0]$ a poloměru $r=5$ v půdorysně $\pi(x,y)$, bod $V[5;6;10]$ je vrchol (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku).

Zobrazte řez kužele rovinou ρ ($9;^\infty;6$). Je-li průniková křivka příslušné kuželové plochy a roviny ρ elipsa, sestrojte osy jejího obrazu. Sestrojte body řezu na obryse a stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).

Řešení:

1. Pomocí hlavní přímky první osnovy sestrojíme stopy vrcholové roviny δ . Průsečnice roviny δ s rovinou podstavy kužele je půdorysná stopa roviny δ a neprotíná podstavou kružnici kužele. Řezem kuželové plochy rovinou ρ bude elipsa.

2. Určíme středovou kolineaci:

Střed kolineace = vrchol V

Osa kolineace = průsečnice roviny podstavy π a roviny řezu ρ
= půdorysná stopa roviny ρ

Dvojice odpovídajících si bodů: $K \in k \text{ lib } \leftrightarrow K' = KV \cap \rho$
(krycí přímka e)

3. Osa kolineace protíná kružnici k ve dvou bodech I, II. Úsečka I II je částí řezu kužele.

4. Další body řezu můžeme sestrojovat pomocí kolineace. Ovšem chceme nejen zobrazit elipsu, ale i sestrojít osy jejího obrazu. V tom případě musíme dodržet následující postup:

a) Vybereme ten průměr kružnice k (označme jej $p=AB$, který je ve skutečnosti kolmý k ose kolineace.

Jinými slovy: Vybereme ten průměr kružnice k , kde tečny v krajních bodech A a B jsou rovnoběžné s osou kolineace.

b) Zobrazíme průsečíky přímek VA a VB s rovinou ρ , označme je A' a B'. Ke konstrukci lze použít kolineaci, krycí přímku, průsečnici rovin ρ a $\langle V,A,B \rangle$, ...

Úsečka A'B' je průměr řezové elipsy, tedy střed Q' úsečky A'B' je střed této elipsy.

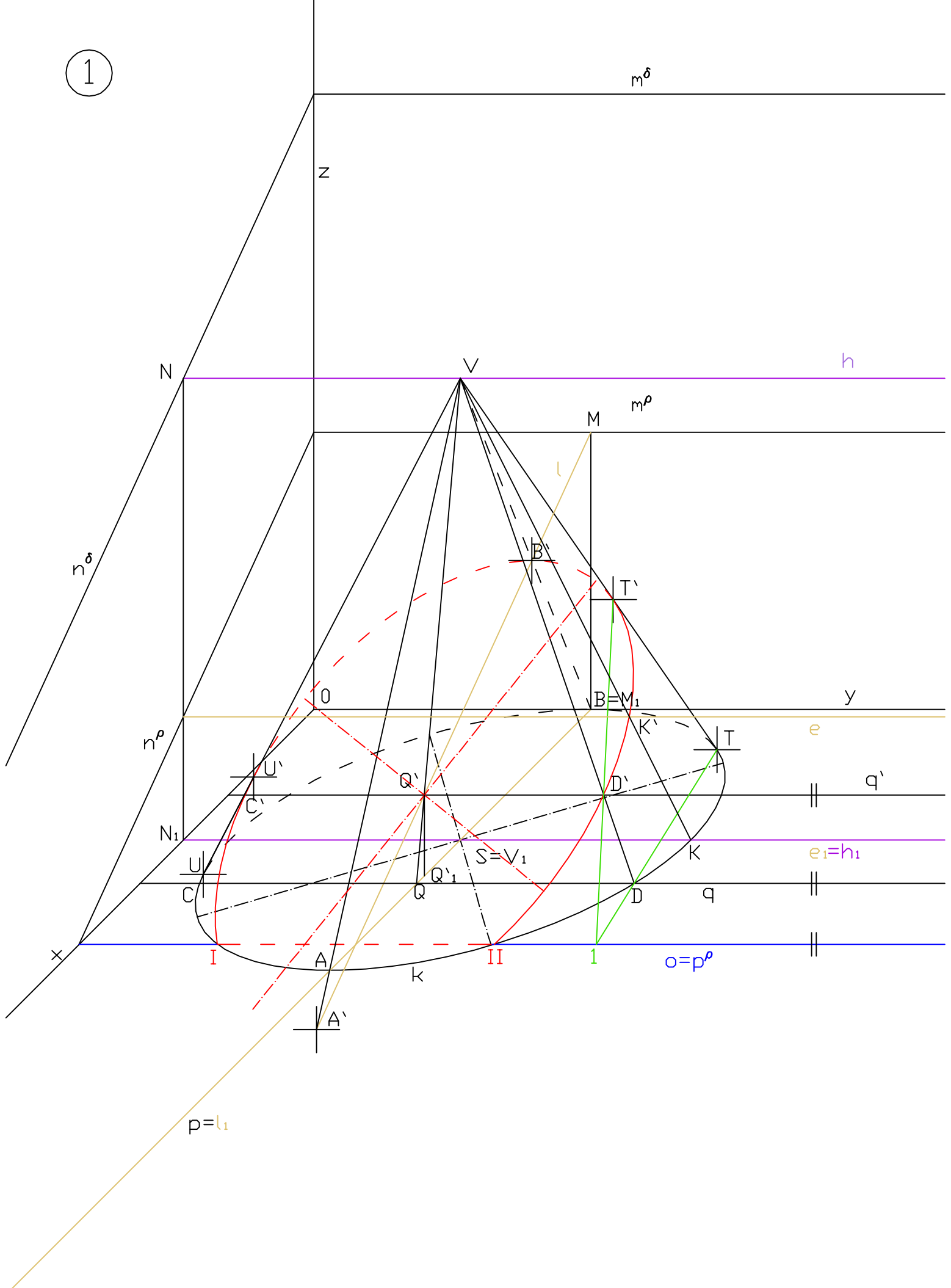
c) K bodu Q' najdeme odpovídající bod v kolineaci, bod Q je průsečík VQ' s přímkou p .
Všimněte si, že $Q \neq S$, $Q \neq Q'$!!!

d) Bodem Q vedeme přímkou q , která je rovnoběžná s osou kolineace. Tato přímka protíná kružnici k v bodech C a D . Zobrazíme průsečíky přímek VC a VD s rovinou ρ , označme průsečíky C' a D' . Ke konstrukci lze použít kolineaci, krycí přímkou, průsečnici rovin ρ a $\langle V, C, D \rangle$. Vždy $q' = C'D' \parallel q \parallel o$.

e) Průměry $A'B'$ a $C'D'$ jsou sdružené průměry elipsy řezu. Použijeme Rytzovu konstrukci.

5. Ke změně viditelnosti dojde na obrysové čáře obrazu kužele, tedy jednak jsou to body I a II a body T' a U' na obrysových přímkách VT a VU . Zobrazíme průsečíky T' a U' přímkou VT a VU s rovinou ρ . Ke konstrukci lze použít kolineaci (samodružný bod 1) nebo krycí přímky, ...

1

2

Zadání: A4 na výšku, KP: 0 [7;14] , $\omega=135^\circ$, $q=4/5$
Je dán rotační kužel s podstavou o středu $S[5;6;0]$ a poloměru $r=5$ v půdorysně $\pi(x,y)$, bod $V[5;6;10]$ je vrchol (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku).

Zobrazte řez kužele rovinou ρ (K;L;M), $K[9;7,5;0]$, $L[0;12;0]$, $M[0;0;6]$. Je-li průniková křivka příslušné kuželové plochy a roviny ρ elipsa, sestrojte osy jejího obrazu. Sestrojte body řezu na obryse a stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).

Řešení:

1. Pomocí **hlavní přímky první osnovy** sestrojíme stopy vrcholové roviny δ . Průsečnice roviny δ s rovinou podstavy kužele je půdorysná stopa roviny δ a ta neprotíná podstavou kružnici kužele. **Řezem kuželové plochy rovinou ρ bude elipsa.**

2. Vzhledem k tomu, že průniková křivka je elipsa, budeme postupovat dle pokynů v příkladě (1)

a) vybereme ten průměr p kružnice k , který je ve skutečnosti kolmý k **ose kolineace** $o = p^p$. Zde jsme pro zobrazení průměru p použili **otočení** půdorysny do průmětny. Můžeme také ale sestrojit body dotyku A a B na tečnách elipsy, které jsou rovnoběžné s obrazem $o = p^p$.

$$\begin{aligned} b) A' &= VA \cap \rho \\ B' &= VB \cap \rho \end{aligned}$$

c) Q' je střed úsečky $A'B'$ a je také střed elipsy.
 $Q = VQ' \cap \rho$

d) bodem Q vedeme přímku q , která je rovnoběžná s **osou** o .
 $q \cap k = \{C,D\}$
 $C' = VC \cap \rho$
 $D' = VD \cap \rho$

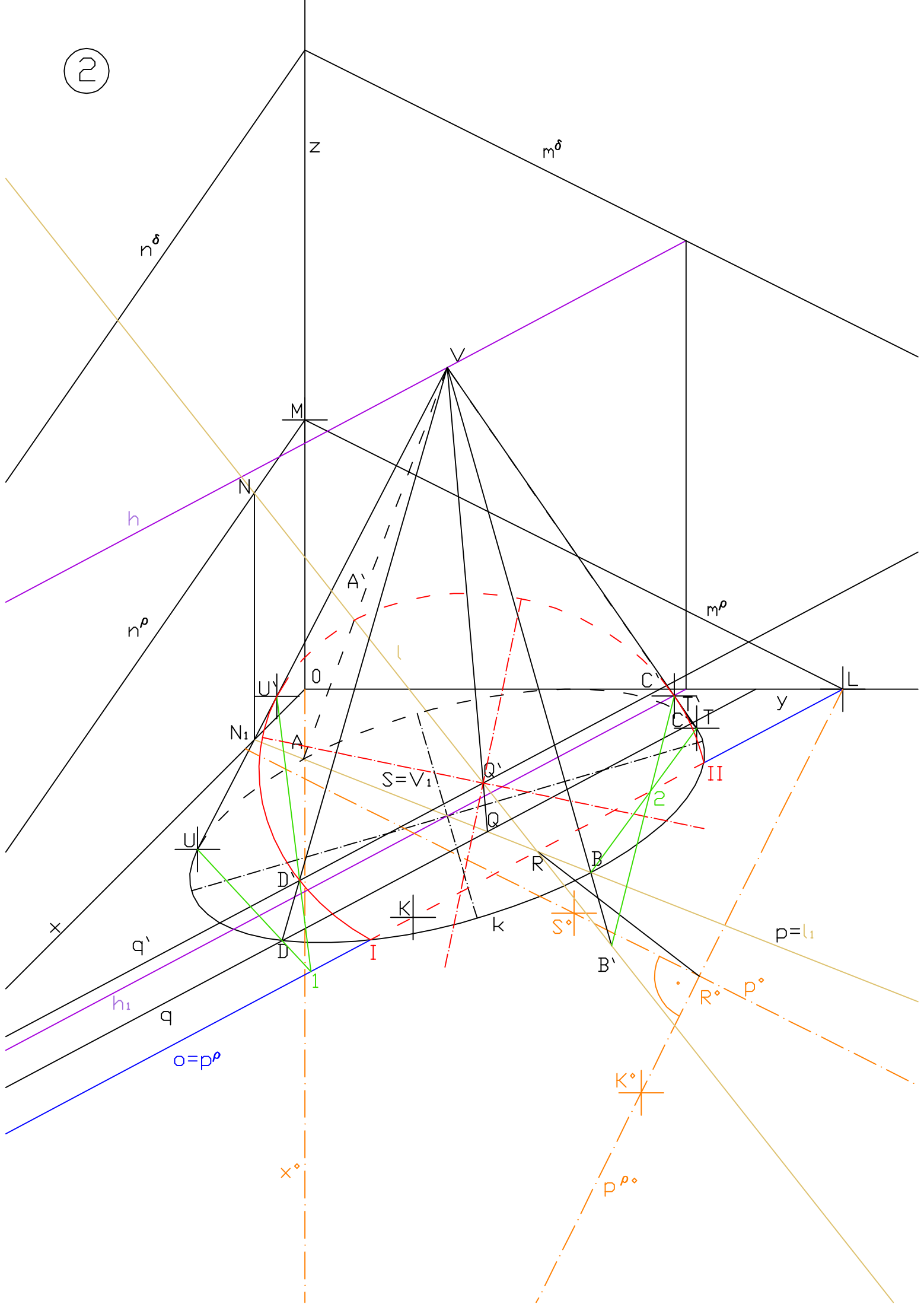
e) $A'B'$, $C'D'$ jsou sdružené průměry elipsy (Rytzova konstrukce).

3. Body řezu na obryse (změna viditelnosti)

$\langle I, II \rangle = o \cap k$, **úsečka I II je částí řezu kužele**

$$\begin{aligned} U' &= VU \cap \rho \\ T' &= VT \cap \rho \end{aligned}$$

2

- ③ Zadání: A4 na výšku, KP:0 [5;16], $\omega=120^\circ$, $q=2/3$
Zobrazte rotační kužel s podstavou o středu S[8;8;0] a poloměru $r=7$ v půdorysně $\pi(x,y)$, bod V[8;8;13] je vrchol. Přímkou $p=RQ$, R[3;6,5;4], Q[8;9,5;0] proložte rovinu ρ tak, aby řezem příslušné kuželové plochy byla parabola.

Zobrazte řez kužele rovinou ρ , sestrojte body řezu na okryse, stanovte viditelnost.

Pozn.: Vyberte tu rovinu ρ , která protíná osu x v její kladné části.

Řešení:

1. Rovinu ρ zatím neznáme, pouze víme, že přímka p v ní leží. Protože **řezem příslušné kuželové plochy má být parabola**, musí být vrcholová rovina δ tečnou rovinou kuželové plochy. Přímka d , která prochází vrcholem V a je rovnoběžná s přímkou p , leží ve vrcholové rovině. Úkolem je určit vrcholovou rovinu δ , která obsahuje přímku d a je tečnou rovinou kuželové plochy. Označme D průsečík přímky d s rovinou kružnice k . Z bodu D vedeme tečny t a u ke kružnici k (sestrojujeme tečny z bodu k elipse). Jsou tedy dvě možná řešení, rovina ρ je buď rovnoběžná s rovinou $\langle V,t \rangle$ nebo s rovinou $\langle V,u \rangle$. Podle poznámky v zadání vybereme vrcholovou rovinu $\delta \langle V,t \rangle$.

Zobrazíme stopy roviny ρ (Q leží na p^ρ , $p^\rho \parallel t$, dále jsme použili **hlavní přímku h**).

2. určíme středovou kolineaci:

Střed kolineace = vrchol V

Osa kolineace = průsečnice roviny podstavy π a roviny řezu ρ = půdorysná stopa roviny ρ

Dvojice odpovídajících si bodů: $K \in k \leftrightarrow K' = KV \cap \rho$ (**krycí přímka l**)

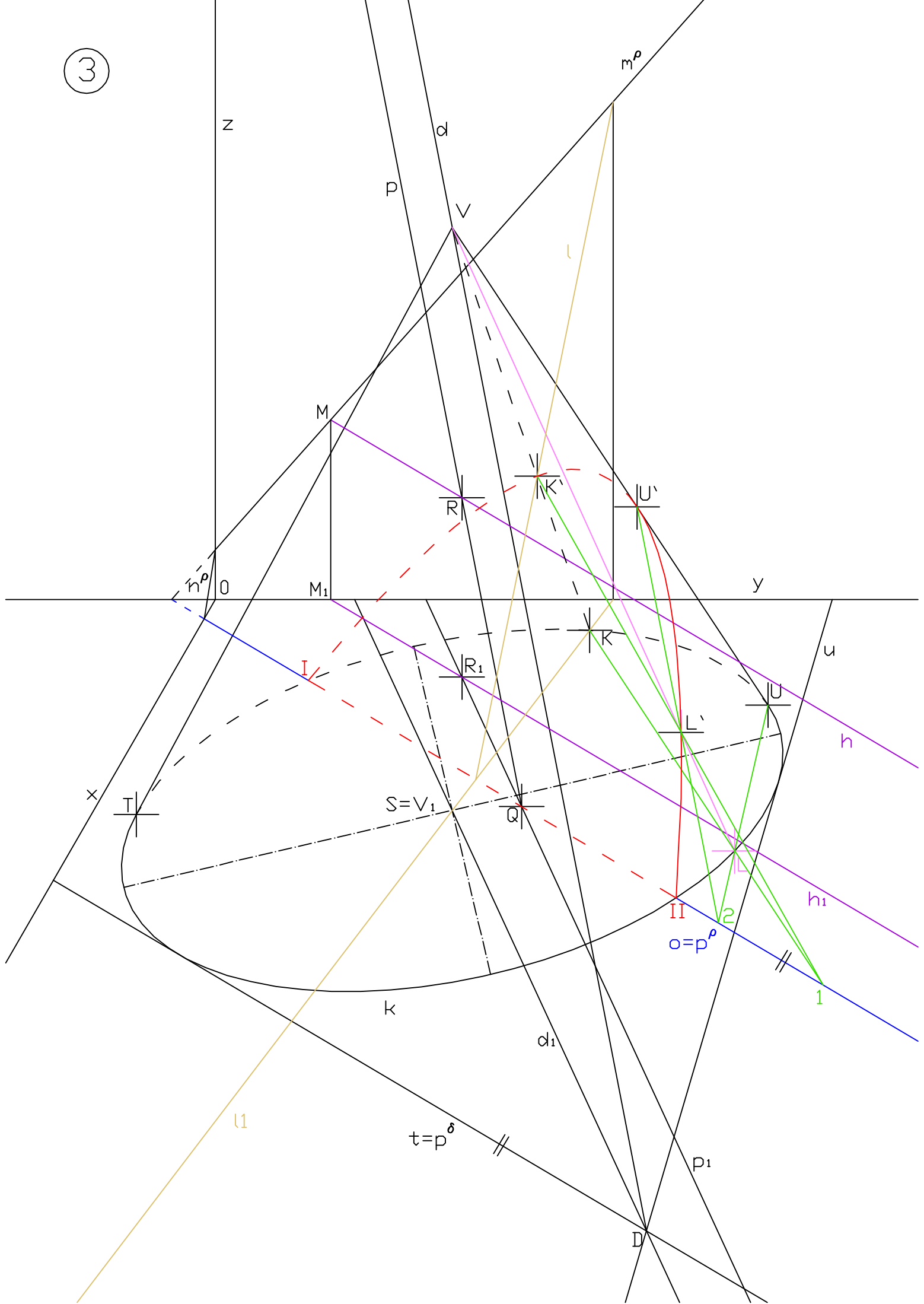
3. Osa kolineace protíná kružnici k ve dvou bodech I, II.

Úsečka I II je částí řezu kužele.

4. Další body sestrojíme pomocí kolineace. $L \leftrightarrow L'$

5. Body řezu na okryse (změna viditelnosti): II, $U' = VU \cap \rho$

3

4

Zadání: A4 na šířku, KP: 0 [12;5] , $\omega=150^\circ$, $q=2/3$
Je dán rotační kužel s podstavou o středu $S[8;0;8]$ a poloměru $r=7$ v nárysně $\nu(x,z)$, bod $V[8;13;8]$ je vrchol (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku). Dále je dána přímka $p=AB$ $A[1;0;0]$, $B[8;0;9,5]$.

Přímkou p proložte rovinu ρ tak, aby řezem příslušné kuželové plochy touto rovinou byla parabola. Sestrojte body řezu na obryse, stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).
Pozn.: Vyberte tu rovinu ρ , která protíná osu y v její kladné části.

Řešení:

1. Protože řezem příslušné kuželové plochy má být parabola, budeme postupovat dle pokynů v příkladě (3).

Přímka $d: V \in d, d \parallel p$, je přímka vrcholové roviny.

Přímka d tentokrát neprotíná rovinu kružnice k , neboť je s ní rovnoběžná.

Tečnou rovinu kuželové plochy dourčíme tak, že zobrazíme tečny t a u kružnice k rovnoběžné s přímkou d (sestrojujeme tečny k elipse daného směru).

Jsou dvě možná řešení, rovina ρ je buď rovnoběžná s rovinou $\langle V,t \rangle$ nebo rovinou $\langle V,u \rangle$.

Podle poznámky v zadání vybereme vrcholovou rovinu $\delta \langle V,t \rangle$.

Zobrazíme stopy roviny ρ (zde jsme nejdříve zobrazili půdorysnou stopu roviny δ).

2. Určíme středovou kolineaci.

Střed kolineace = vrchol V

Os kolineace = průsečnice roviny řezu ρ a roviny podstavy ν = nárysná stopa roviny ρ

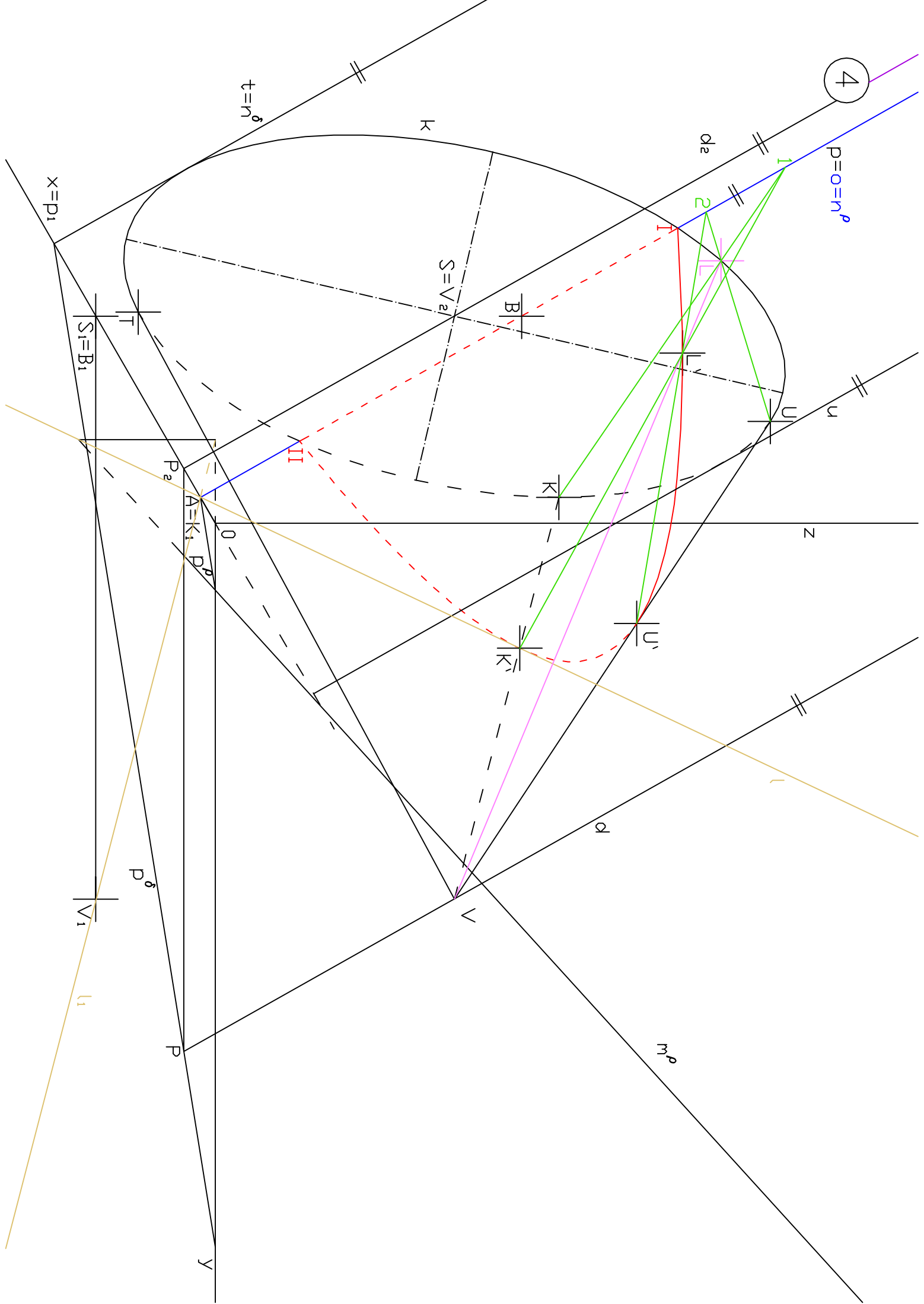
Dvojice odpovídajících si bodů: $K \in k \leftrightarrow K' = KV \cap \rho$ (krycí přímka l).

3. Os kolineace protíná kružnici k ve dvou bodech I, II.

Úsečka I II je částí řezu kužele.

4. Další body řezu sestrojíme pomocí kolineace $L \leftrightarrow L'$

5. Body řezu na obryse (změna viditelnosti): I, $U' = UV \cap \rho$.

5 Zadání: A4 na šířku, KP: 0 [12;6] , $\omega=150^\circ$, $q=2/3$
 Je dána rotační kuželová plocha s řídicí kružnicí k o středu $S[8;0;8]$ a poloměru $r=7$ v nárysně $\nu(x,z)$, bod $V[8;8;8]$ je vrchol. Zobrazte část plochy omezenou rovinami ν a α ($-\infty;16;-\infty$) (sestrojte tečny z bodu k elipsám a body dotyku).

Zobrazte řez části kuželové plochy rovinou ρ ($10,5;-\infty;-\infty$), stanovte viditelnost.

Řešení:

0. Označme $\bar{k}$ kružnici plochy o středu $\bar{S}$ a poloměru 7 v rovině rovině α .

1. Označme δ vrcholovou rovinu, která je rovnoběžná se zadanou rovinou ρ . Zobrazíme její stopy.

Rovina δ a podstavná kružnice k má dva společné body, řezem příslušné kuželové plochy rovinou ρ je hyperbola.

2. Určíme středovou kolineaci:

Střed kolineace = vrchol V

Osa kolineace = průsečnice roviny kružnice k a roviny řezu ρ = nárysná stopa roviny ρ

Dvojice odpovídajících si bodů: $K \in k \text{ lib.} \leftrightarrow K' = KV \cap \rho$

3. Další body řezu sestrojíme pomocí kolineace, $L \leftrightarrow L'$, $Q \leftrightarrow Q'$, ...

Část hyperboly je ukončena body I, II, III, IV;

body I a II jsou průsečíky kružnice k s rovinou ρ , body III a IV jsou průsečíky kružnice k s rovinou ρ .

4. Změna viditelnosti: $U' = UV \cap \rho$, W .

Pozn. : Příklad lze také rychle vyřešit konstrukcí průsečíků povrchových přímek s rovinou ρ (viz bod K').

6 Zadání: A4 na výšku, VP: 0 [13;15] , osa z svislá, $\omega=150^\circ$

Je dána kuželová plocha s řídicí kružnicí k o středu S [6;6;0] a poloměru 6 v půdorysně $\pi(x,y)$. Bod V [7,5;7,5;7] je vrchol plochy.

Zobrazte část plochy mezi rovinami π a $\alpha(\infty;\infty;14)$, plochu doplňte kruhy s okrajovými kružnicemi k v půdorysně a $\bar{k}(\bar{S},6)$ v rovině α .

Zobrazte řez části plochy (i s kruhy) rovinou $\rho(11;70;80)$, stanovte viditelnost.

Řešení:

1. Označme δ vrcholovou rovinu, která je rovnoběžná se zadanou rovinou ρ . Zobrazíme její stopy (využili jsme hlavní primku h). Rovina δ a podstavná kružnice k má dva společné body, řezem kuželové plochy rovinou ρ je hyperbola.

2. Určíme středovou kolineaci:

Střed kolineace = vrchol V

Osa kolineace = průsečnice roviny podstavy π a roviny řezu ρ = půdorysná stopa roviny ρ

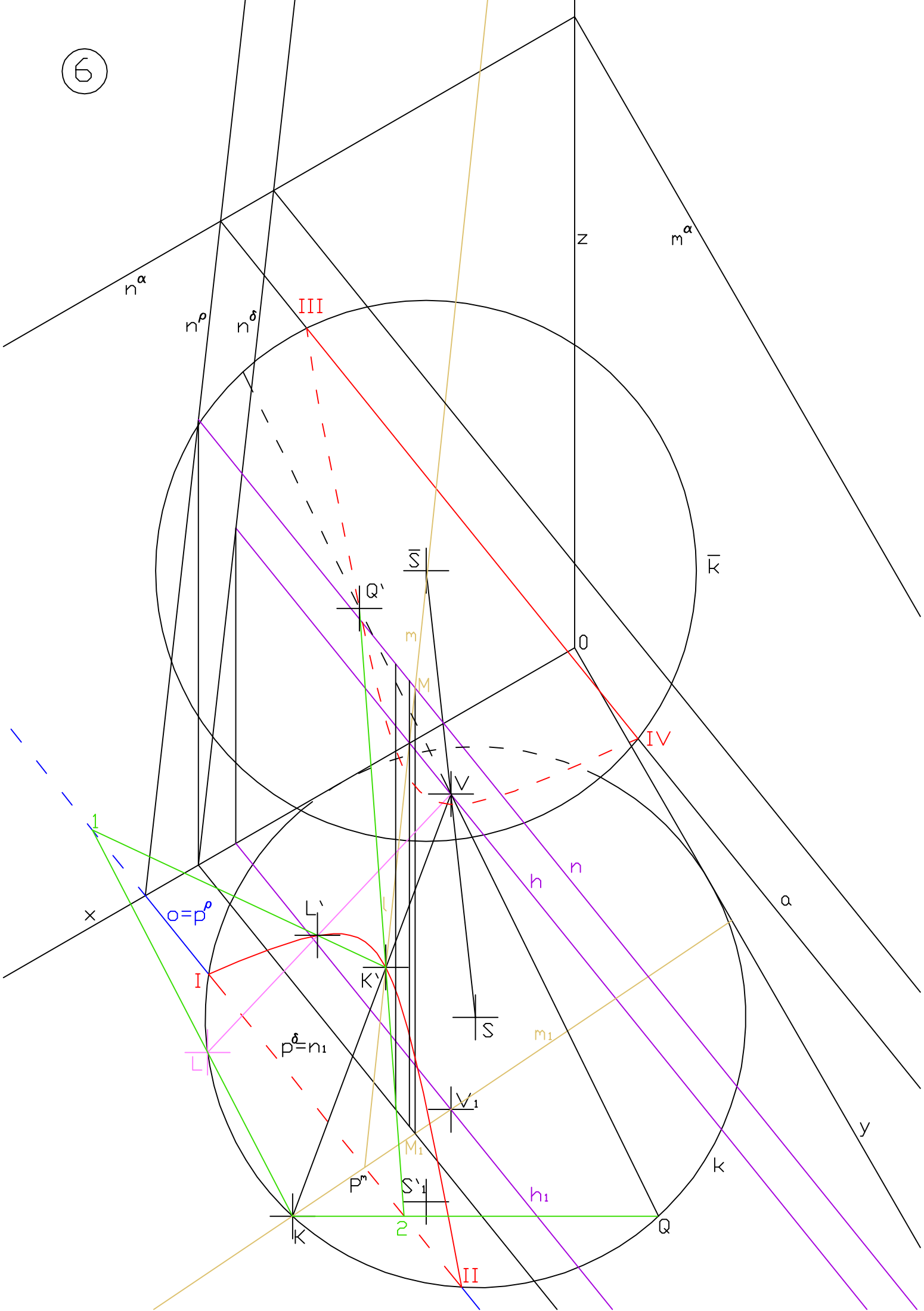
Dvojice odpovídajících si bodů : $K \in k \text{ lib } \leftrightarrow K' = KV \cap \rho$ (krycí přímka m)

3. Další body řezu sestrojíme pomocí kolineace: $L \leftrightarrow L'$; $Q \leftrightarrow Q'$,..

4. Rovina ρ protíná kružnici k v bodech I a II a kružnici $\bar{k}$ v bodech III a IV. Úsečky I II a III IV jsou částí řezu (řezy kruhů).

5. Změna viditelnosti nastane v bodech I, II, III a IV.

6

7

Zadání: A4 na šířku, KP: 0 [6;2] , $\omega=315^\circ$, $q=1$
PODHLÉD!

Je dán kosý dutý kužel s podstavou o středu $S[5;0;6]$ a poloměru $r=5$ v nárysně $\nu(x,z)$, bod $V[3;13;6]$ je vrchol (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku).

Zobrazte řez kužele rovinou ρ (25;10;16,5).
Sestrojte body řezu na obryse a stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).

Řešení:

1. Uvažujme vrcholovou rovinu δ , která prochází vrcholem V a je rovnoběžná s rovinou ρ (zde jsme použili hlavní přímkou h a zobrazili bokorysnou stopu roviny δ).

Rovina δ nemá s kružnicí k společné body ($n^\delta \cap k = \emptyset$),
řezem příslušné kuželové plochy je elipsa.

2. Postupujeme dle pokynů v příkladě (1).

a) Vybereme ten průměr kružnice k , který je ve skutečnosti kolmý k ose kolineace $o=n^\rho$ (zde jsme využili otočení náryсны do průmětny a pomocnou přímkou a).

Můžeme také sestrojiti body A a B na tečnách elipsy, které jsou rovnoběžné s obrazem $o=n^\rho$.

b) $A'=VA \cap \rho$ (krycí přímkou l)

$B'=VB \cap \rho$ (kolineace, samodružný bod 1)

c) Q' je střed úsečky $A'B'$ a také střed elipsy

$Q = VQ' \cap \rho$

d) Bodem Q vedeme přímkou q , která je rovnoběžná s osou o .

$q \cap k = \{C,D\}$

$C'=VC \cap \rho$

$D'=VD \cap \rho$ ($C'D' \parallel q$)

e) $A'B'$, $C'D'$ jsou sdružené průměry elipsy (Rytzova konstrukce).

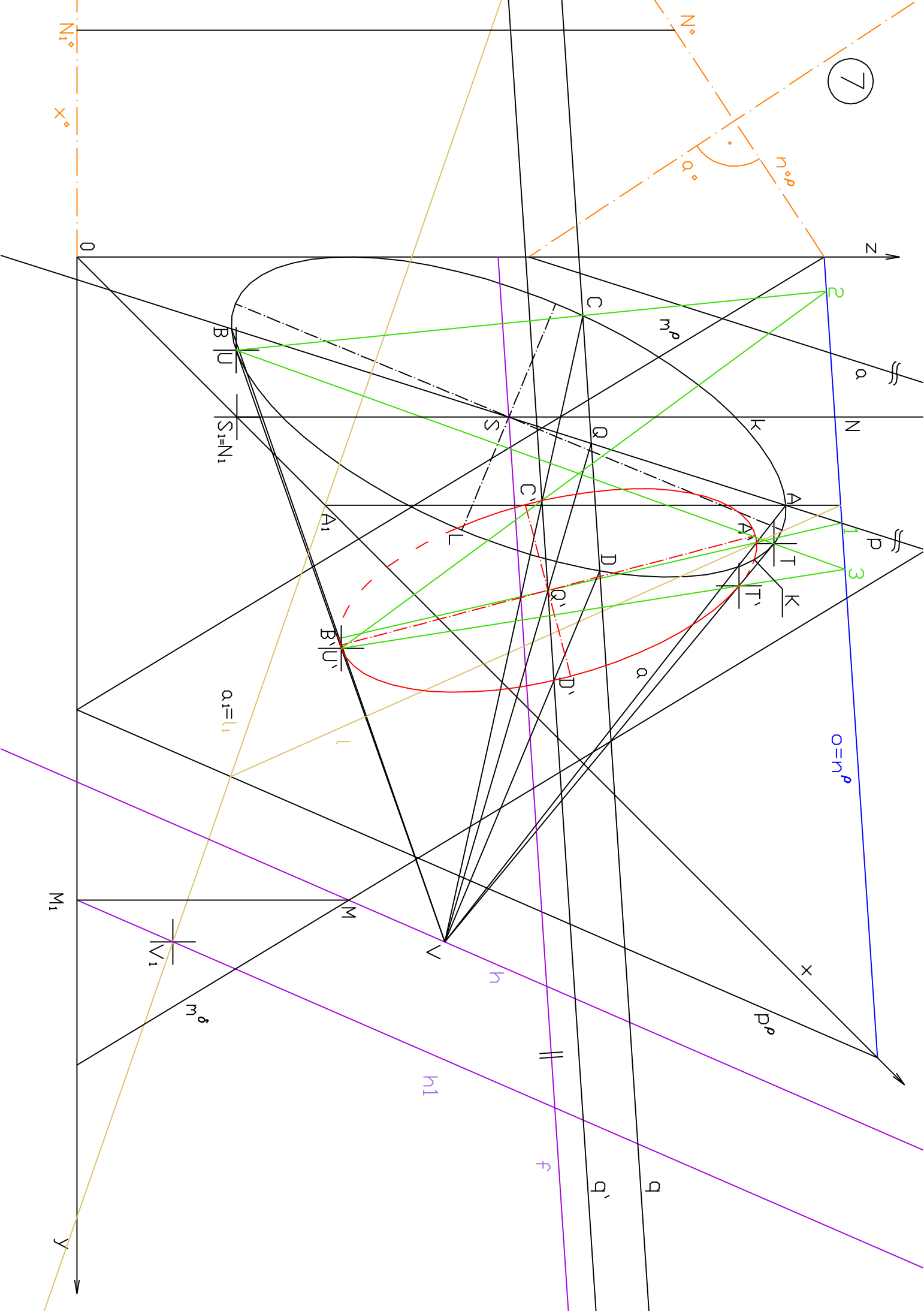
3. Body řezu na obryse (změna viditelnosti):

$U'=UV \cap \rho$ (kolineace, samodružný bod 2)

$T'=TV \cap \rho$ (kolineace, samodružný bod 3)

Vzhledem k tomu, že kužel je dutý, změna viditelnosti nastane i v bodech K a L .

7

8

Zadání: A4 na výšku, KP: 0 [10;10] , $\omega=135^\circ$,
 $q=5/6$

Je dán rotační kužel s podstavou o středu $S[6;6;12]$ a poloměru $r=5,5$ v rovině α rovnoběžné s půdorysnou $\pi(x,y)$, vrchol leží v půdorysně (sestrojte tečny z bodu k elipse a body dotyku).

Zobrazte řez kužele rovinou ρ $(11;^\infty;10)$. Je-li průniková křivka příslušné kuželové plochy a roviny ρ elipsa, sestrojte osy jejího obrazu. Sestrojte body řezu na obryse a stanovte viditelnost (těleso zůstává vcelku).

Řešení:

1. Uvažujme vrcholovou rovinu δ , která prochází bodem V a je rovnoběžná s rovinou ρ .

Zde jsme zobrazili stopy roviny δ .

Rovina δ nemá s kružnicí k společné body ($h \cap k = \emptyset$),
řezem příslušné kuželové plochy je elipsa.

2. Postupujeme dle pokynů v příkladě (1).

a) Vybereme ten průměr kružnice k, který je ve skutečnosti kolmý k ose kolineace $o = \rho \cap \alpha$.

Označme A a B průsečíky ρ s k.

b) $A' = VA \cap \rho$ (krycí přímka l)

$B' = VB \cap \rho$

c) Q' je střed úsečky A'B' a také střed elipsy

$Q = VQ' \cap \rho$

d) Bodem Q vedeme přímku q, která je rovnoběžná s osou o.

$q \cap k = \{C, D\}$

$C' = VC \cap \rho$

$D' = VD \cap \rho$ ($C'D' \parallel q$)

e) A'B', C'D' jsou sdružené průměry elipsy (Rytzova konstrukce).

3. Body řezu na obryse (změna viditelnosti):

$T' = TV \cap \rho$ (kolineace, samodružný bod 1)

$U' = UV \cap \rho$ (kolineace, samodružný bod 2)

